

Ивица ЈАНКОВЕЦ  
Миодраг МИЋОВИЋ

# ПРИВРЕДНО ПРАВО



УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ  
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ИВИЦА ЈАНКОВЕЦ  
МИОДРАГ МИЋОВИЋ

# ПРИВРЕДНО ПРАВО

КРАГУЈЕВАЦ, 2006.

# **ПРИВРЕДНО ПРАВО**

## **ПЕТО ИЗМЕЊЕНО И ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ**

Аутори:

Проф. др ИВИЦА ЈАНКОВЕЦ  
Проф. др МИОДРАГ МИЋОВИЋ

ИЗДАВАЧ: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу  
Институт за правне и друштвене науке  
Јована Цвијића 1, 34000 Крагујевац  
телефон: (034) 306 513, 306 504  
телефакс: (034) 306 540  
е-пошта: [faculty@jura.kg.ac.yu](mailto:faculty@jura.kg.ac.yu)  
[institut@jura.kg.ac.yu](mailto:institut@jura.kg.ac.yu)  
веб: <http://institut.jura.kg.ac.yu>

РЕЦЕНЗЕНТИ: Проф. др Славко Царић  
Проф. др Радован Вукадиновић

ЗА ИЗДАВАЧА: Проф. др Свето Пурић

ДИЗАЈН КОРИЦА: Димитрије Милић

ШТАМПА: Кварк, Краљево  
ТИРАЖ: 200 примерака

ISBN 86 - 80765 - 71 - 6

---

Штампање књиге подржало Министарство науке и заштите животне средине  
Републике Србије



## САДРЖАЈ

Предговор петом издању	5
------------------------	---

Скраћенице	7
------------	---

УВОД	9
------	---

1. Појам и предмет привредног права	9
2. Историјски развој привредног права	12
3. Извори привредног права	20

### ДЕО ПРВИ СТАТУСНО ПРИВРЕДНО ПРАВО

ГЛАВА I	
ЗАЈЕДНИЧКА ПРАВИЛА О ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА	27

1. Појам и правне нормe привредних друштава	27
2. Карактеристике привредних друштава	28
3. Оснивање привредног друштва	29
4. Имовина привредног друштва	31
5. Пословно име и седиште привредног друштва	32
6. Делатност привредног друштва	34
7. Регистрација привредних друштава и других привредних субјеката	35
8. Правни субјективитет привредног друштва	38
9. Одговорност привредног друштва за обавезе	39
10. Заступање и заступници привредног друштва	40
11. Начело лојалности	43
12. Забрана сукоба интереса	45
13. Забрана конкуренције у односу на привредно друштво	46
14. Пословна тајна	48
15. Индивидуална и деривативна тужба	49
16. Дужност информисања чланова друштва	50

ГЛАВА II	
ПРАВНЕ ФОРМЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА	52

1. Ортачко друштво	52
2. Командитно друштво	54
3. Друштво са ограниченом одговорношћу	56
4. Акционарско друштво	61
5. Повезивање привредних друштава	72
6. Статусне промене привредног друштва	73
7. Промена правне форме привредних друштава	76
8. Предузетници	77

ГЛАВА III	
ДРУГИ СУБЈЕКТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПРИВРЕДУ	79

1. Јавна предузећа	79
2. Задруге	80
3. Пословне банке и друге финансијске организације	82

4. Друштво за осигурање	84
5. Берзе	86
6. Привредне коморе	90

#### ГЛАВА IV

### **ЗАШТИТА ТРЖИШТА И ЊЕГОВИХ УЧЕСНИКА ...**

1. Акти и радње нарушавања конкуренције	92
2. Заштита потрошача	95

#### ГЛАВА V

### **КОНТРОЛА ПОСЛОВАЊА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА**

1. Пословне књиге	99
2. Контрола цена	101
3. Надзор над радом привредних субјеката	102

#### ГЛАВА VI

### **САНАЦИЈА И ПРЕСТАНАК ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА**

1. Санација	105
2. Ликвидација привредног друштва	106
3. Стечај	108

## **ДЕО ДРУГИ УГОВОРИ У ПРИВРЕДИ (ПРОМЕТ РОБЕ И УСЛУГА)**

#### ГЛАВА I

### **О ПИТАЊИМА КОЈА СУ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СВЕ**

### **УГОВОРЕ У ПРИВРЕДИ**

1. Појам уговора у привреди	127
2. Начело савесности и поштења у привредним односима	131
3. Правни значај преговора за закључење уговора	135
4. Закључење уговора у привреди	140
5. Посебно о закључењу уговора јавним надметањем	151
6. Уговори који се закључују према унапред припремљеним општим условима пословања	156
7. Форма уговора у привреди	160
8. Обезбеђење испуњења обавеза из уговора у привреди	165
9. Тумачење уговора у привреди и других привредно-правних послова	179
10. Испуњење уговора у привреди	183
11. Промене у уговорима у привреди	191
12. Одговорност за кршење обавеза из уговора у привреди	197
13. Раскид уговора због доцње с испуњењем неновчане обавезе	204
14. Правне последице доцње с испуњењем новчане обавезе	208
15. Одмеравање накнаде за штету због повреде уговора	213
16. Престанак обавеза из уговора у привреди	221

<b>ГЛАВА II</b>	
<b>УГОВОР О ПРОДАЈИ У ПРИВРЕДИ</b>	<b>227</b>
1. Појам уговора о продаји у привреди	227
2. Битне особине уговора о продаји у привреди	227
3. Одређивање робе као предмета обавезе продавца	231
4. Продајна цена	238
5. Обавеза продавца да испоручи продату робу	242
6. Обавеза купца да плати цену за купљену робу	248
7. Утврђивање да ли испоручена роба има недостатке	252
8. Обавештење о несаобразности робе уговору	256
9. Услови који морају бити испуњени да би продавац одговарао због мана испоручене робе	261
10. Права купца ако му је испоручена роба са материјалним недостатком	266
11. Права купца ако продавац није испоручио робу или ако није испоручио уговорену количину робе	273
12. Права продавца ако купац не плати цену	275
13. Одговорност продавца за тзв. рефлексну штету	277
14. Прелаз ризика и трошкова за продату робу са продавца на купца	278
15. Правни односи између потрошача и произвођача ствари	283

<b>ГЛАВА III</b>	
<b>УГОВОР О ГРАЂЕЊУ</b>	<b>288</b>
1. Појам и врсте уговора о грађењу	288
2. Обележја уговора о грађењу	290
3. Закључење уговора о грађењу	296
4. Обавезе извођача радова из уговора о грађењу	298
5. Обавезе наручиоца из уговора о грађењу	305
6. Дозвола за употребу и примопредаја грађевине	307
7. Одговорност извођача радова за недостатке грађевине	309
8. Одговорност за штету проузроковану трећим лицима извођењем грађевинских радова	315

<b>ГЛАВА IV</b>	
<b>УГОВОР О ПРЕВОЗУ ПУТНИКА</b>	<b>317</b>
1. Појам и врсте уговора о превозу путника	317
2. Обавезе превозиоца из уговора о превозу путника	318
3. Одговорност превозиоца из уговора о превозу путника	319
4. Права и обавезе путника из уговора о превозу путника	321
5. Превоз пртљага	322

<b>ГЛАВА V</b>	
<b>УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ ЖЕЛЕЗНИЦОМ</b>	<b>324</b>
1. Појам и врсте уговора о превозу ствари железницом	324
2. Обавеза превозиоца из уговора о превозу ствари железницом	325
3. Одговорност превозиоца из уговора о превозу ствари железницом	332
4. Права превозиоца из уговора о превозу ствари железницом	336

<b>ГЛАВА VI</b>	
<b>УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ У ДРУМСКОМ САОБРАЋАЈУ</b>	<b>338</b>
1. Појам и врсте уговора о превозу ствари у друмском саобраћају	338



2. Обавеза превозиоца из уговора о превозу ствари у друмском саобраћају	339
3. Одговорност превозиоца из уговора о превозу ствари у друмском саобраћају	341
4. Обавезе пошиљаоца и примаоца приликом превоза ствари друмом	344

## ГЛАВА VII

### УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ МОРЕМ 346

1. Појам и особине уговора о превозу ствари морем	346
2. Врсте уговора о превозу ствари поморским бродом	348
3. Обавезе бродара из уговора о превозу ствари поморским бродом	350
4. Обавезе корисника превоза	353
5. Одговорност поморског бродара за штету на терету	357
6. Ограничење одговорности поморског бродара	362
7. Заједничка хаварија	363

## ГЛАВА VIII

### УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ УНУТРАШЊИМ ПЛОВНИМ ПУТЕВИМА 367

1. Појам уговора о превозу ствари у унутрашњој пловидби	367
2. Посебности у погледу права и обавеза уговорних страна из уговора о превозу ствари унутрашњим пловним путевима	367
3. Одговорност бродара из уговора о превозу ствари унутрашњим пловним путевима	368

## ГЛАВА IX

### УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ ВАЗДУХОПЛОМ 370

1. Појам уговора о превозу ствари ваздухопловом	370
2. Обавезе превозиоца из уговора о превозу ствари ваздухопловом	371
3. Одговорност превозиоца из уговора о превозу ствари ваздухопловом	373
4. Обавезе наручиоца из уговора о превозу ствари ваздухопловом	375

## ГЛАВА X

### УГОВОР О МЕШОВИТОМ ПРЕВОЗУ СТВАРИ 377

1. Појам уговора о мешовитом превозу ствари	377
2. Посебности овог уговора	379
3. Одговорност организатора мешовитог превоза	380

## ГЛАВА XI

### УГОВОР О УСКЛАДИШТЕЊУ 383

1. Појам и особине уговора о ускладиштењу	383
2. Обавезе складиштара из уговора о ускладиштењу	384
3. Одговорност складиштара	387
4. Обавезе оставодавца	388

## ГЛАВА XII

### УГОВОР О КОМИСИОНУ 390

1. Појам и битни састојци уговора о комисиону	390
2. Обавезе комисионара	392
3. Обавезе комитента	396
4. Неке посебне врсте комисиона	397

## ГЛАВА XIII

### **УГОВОР О ТРГОВИНСКОМ ЗАСТУПАЊУ** 400

1. Појам и битни састојци уговора о трговинском заступању 400
2. Обавезе заступника 401
3. Обавезе налогодавца 405
4. Посебни начини престанка уговора о трговинском заступању 406

## ГЛАВА XIV

### **УГОВОР О ПОСРЕДОВАЊУ** 407

1. Појам и битни састојци уговора о посредовању 407
2. Обавезе посредника 408
3. Обавезе налогодавца 411

## ГЛАВА XV

### **УГОВОР О ОТПРЕМАЊУ (ШПЕДИЦИЈИ)** 414

1. Појам и битни састојци уговора о отпремању 414
2. Обавезе отпремника 415
3. Одговорност отпремника за лица којима је поверио извршавање појединих послова 417
4. Обавезе налогодавца 418
5. Неки посебни случајеви отпремања 419

## ГЛАВА XVI

### **УГОВОР О КОНТРОЛИ РОБЕ И УСЛУГА** 421

1. Појам и битни састојци уговора о контроли робе и услуга 421
2. Обавезе вршиоца контроле 422
3. Обавезе наручиоца контроле 425

## ГЛАВА XVII

### **УГОВОР О ТУРИСТИЧКИМ УСЛУГАМА** 426

1. Врсте уговора о туристичким услугама 426
2. Уговор о организовању путника 427
3. Посреднички уговор о путовању 430
4. Уговор о ангажовању угоститељских капацитета 431
5. Уговор о продаји права временског коришћења туристичког објекта 434

## ГЛАВА XVIII

### **УГОВОР О ОСИГУРАЊУ** 436

1. Појам и особине уговора о осигурању 436
2. Врсте осигурања 440
3. Обавезе уговарача осигурања и осигураника 442
4. Обавезе осигуравача 447
5. Основна правна начела која важе у области осигурања имовине 449
6. Основна правна начела која важе у области осигурања лица 454
7. Трајање осигуравајућег покрића 457



## ДЕО ТРЕЋИ БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

### ГЛАВА I

#### ОПШТА ПРАВИЛА О БАНКАРСКИМ ПОСЛОВИМА 463

1. Појам банкарских послова 463
2. Особине банкарских послова 463
3. Врсте банкарских послова 464

### ГЛАВА II

#### БАНКАРСКИ ДЕПОЗИТИ 466

1. Банкарски новчани депозит 466
2. Улог на штедњу 468
3. Банкарски текући рачун 469
4. Уговор о банкарском неновчаном депозиту 472
5. Депоновање хартија од вредности 473
6. Уговор о сефу 474

### ГЛАВА III

#### КРЕДИТНИ ПОСЛОВИ 475

1. Опште карактеристике 475
2. Врсте уговора о кредиту 476
3. Права и обавезе уговорних страна 480
4. Посебни начини престанка уговора о кредиту 481
5. Посебне врсте уговора о кредиту 482

### ГЛАВА IV

#### БАНКАРСКИ УСЛУЖНИ ПОСЛОВИ 484

1. Платни промет 484
2. Акредитив 487
3. Банкарска гаранција 494

## ДЕО ЧЕТВРТИ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

### ГЛАВА I

#### ОПШТА ПРАВИЛА О ХАРТИЈАМА ОД ВРЕДНОСТИ 503

1. Општи појмови 503
2. Појединачне хартије од вредности 503
3. Серијске хартије од вредности 517

## ГЛАВА II

### НОВЧАНЕ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

МЕНИЦА	526
I Општи део	526
1. Појам и особине менице	526
2. Улога менице	526
3. Извори права	527
4. Врсте меница	528
5. Правна природа менице	530
II Начела меничног права	531
1. Начело формалности	531
2. Начело инкорпорације	532
3. Начело меничне строгости	533
4. Начело фиксне меничне обавезе	533
5. Начело солидарности	534
6. Начело непосредности	534
7. Начело самосталности	535
III Менични састојци	535
1. Битни менични састојци	535
2. Претпостављени менични састојци	540
3. Небитни менични састојци	541
IV Меничне радње	544
1. Издавање менице	545
2. Умножавање и препис менице	547
3. Пренос менице	548
4. Авалирање менице	549
5. Акцептирање менице	551
6. Плаћање меничне своте	553
7. Интервенција код менице	554
8. Протест код менице	556
9. Нотификација код менице	558
10. Регрес код менице	559
V Остала правила о меници	561
1. Меничне тужбе и менични приговори	561
2. Престанак меничних права и обавеза	562
3. Неосновано обогаћење у вези са меницом	563
ЧЕК	564
I Општи део	564
1. Историјат чека	564
2. Појам чека	565
3. Правна природа чека	566
4. Значај и мане чека	567
5. Сличности и разлике менице и чека	567
6. Извори права	569

II Врсте чекова	569
1. Подела према начину. одређивања имаоца права	569
2. Подела према намени чека	570
III Елементи чека	573
1. Битни елементи	573
2. Небитни елементи	575
3. Недопуштени елементи	575
IV Чековне радње	576
1. Издавање чека...	576
2. Умножавање чека	578
3. Пренос чека	578
4. Авал код чека	579
5. Интервенција код чека	579
6. Презентација чека на исплату	579
7. Исплата чека	580
8. Опозив чека	582
9. Протест чека	582
10. Нотификација чека	583
11. Регрес код чека	583
V Остала правила код чека	584
1. Чековне тужбе	584
2. Чековни приговори	585
3. Амортизација чека	585
4. Престанак чековних права и обавеза	585
АКЦИЈЕ (ДЕОНИЦЕ)	586
1. Појам и карактеристике акција	586
2. Врсте акција	587
3. Вредност акција	590
4. Права имаоца акција	591
ОБВЕЗНИЦЕ	597
1. Опште напомене	597
2. Сличности и разлике између обвезница и акција	598
3. Врсте обвезница	599
ДЕПОЗИТНЕ ПОТВРДЕ	601
ЦЕРТИФИКАТ О ДЕПОЗИТУ	602
БЛАГАЈНИЧКИ ЗАПИС	603
КОМЕРЦИЈАЛНИ ЗАПИС	604
ДРЖАВНИ ЗАПИС	605



<b>ГЛАВА III</b>	
<b>ХАРТИЈЕ СА ПРАВОМ СТИЦАЊА</b>	<b>606</b>
1. Опште напомене	606
2. Особености хартија са правом стицања	607
3. Врсте сложених обвезница	608
4. Варанти	610
5. Услови и последице издавања и остваривања права из сложених хартија	611

<b>ГЛАВА IV</b>	
<b>РОБНЕ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ</b>	<b>614</b>

<b>СКЛАДИШНИЦА</b>	<b>614</b>
1. Појам, особине и значај складишнице	614
2. Издавање складишнице	614
3. Садржина складишнице	615
4. Врсте складишница	616
5. Пренос складишнице	617
6. Исплата и регрес помоћу складишнице	618

<b>ТЕРЕТНИЦА</b>	<b>619</b>
1. Појава, појам и особине теретнице	619
2. Садржина теретнице	620
3. Издавање теретнице	622
4. Умножавање и препис теретнице	622
5. Пренос теретнице	623
6. Правно дејство теретнице	623
7. Врсте теретнице	625

<b>ТОВАРНИ ЛИСТ</b>	<b>627</b>
1. Појава и појам товарног листа	627
2. Издавање и садржина товарног листа	628
3. Пренос преносивог товарног листа	630
4. Правно дејство преносивог товарног листа	630

<b>ЛИТЕРАТУРА</b>	<b>632</b>
-------------------	------------